

Αυτοαξιολόγηση της Σχολικής Μονάδας. Προτάσεις και προοπτικές.

Κωνσταντίνος Καρλής, MSc ¹, Δρ. Θεόδωρος Αναγνωστόπουλος ²

¹ 1ο Γυμνάσιο Γαλατσίου
konkar@sch.gr

² Πρότυπο Πειραματικό Γυμνάσιο Αγ. Αναργύρων
thanag@sch.gr

Περίληψη

Στην παρούσα δημοσίευση θα γίνει μία ιστορική αναδρομή των μορφών αξιολόγησης όπως αυτές διαμορφώθηκαν τα τελευταία χρόνια στο Εκπαιδευτικό Σύστημα της Ελλάδας. Θα δοθεί ιδιαίτερη βαρύτητα στο ακρογωνιαίο σύστημα του Επιθεωρητισμού και θα εξηγηθεί γιατί αυτό καταργήθηκε μαζί με όλες τις μορφές αξιολόγησης κατά τα νεότερα χρόνια της εκπαιδευτικής πραγματικότητας. Θα αναλυθεί ο θεσμός της αυτοαξιολόγησης όπως αυτός περατώθηκε στα Πρότυπα Πειραματικά Σχολεία, ενώ παράλληλα θα διαμορφωθεί μια αξιολογική πρόταση εκπαιδευτικών λειτουργιών που προτείνεται στο σύνολο των σχολείων.

Λέξεις κλειδιά: Αξιολόγηση εκπαιδευτικού, παιδαγωγική αξιολόγηση, διοικητική αξιολόγηση, επιστημονική αξιολόγηση, ατομική αξιολόγηση, αξιολόγηση του έργου του εκπαιδευτικού, αυτοαξιολόγηση.

1. Εισαγωγή

Τα τελευταία χρόνια το θέμα της αξιολόγησης τίθεται ξανά στο προσκήνιο και προβληματίζει τόσο την εκπαιδευτική κοινότητα όσο και τα στελέχη της εκπαίδευσης. Η επικαιροποίηση του φανερώνει τη σπουδαιότητά του καθώς επίσης το μεγάλο ενδιαφέρον των συμμετεχόντων στην εκπαίδευση για τη βελτίωση της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης. Οι διττές και διαφορετικές θέσεις, που έχουν κατά καιρούς διατυπωθεί για αυτό το θέμα, εξελίσσουν τη διαδικασία διάφορων εφαρμογών και πρακτικών, εμφανίζοντας τα στοιχεία αντιπαράθεσης στη χώρα μας, καθιστώντας έτσι το ζήτημα αυτό πολύπλοκο και πολύπλευρο. Η *αξιολόγηση* ορίζεται ως η διαδικασία εκείνη που μπορεί και εκτιμά την αξία κάποιου σύμφωνα με συγκεκριμένα κριτήρια (Καψάλης, 2004). Ειδικότερα, στον εκπαιδευτικό χώρο συντίθεται σε αυτό που αποκαλείται «εκπαιδευτική αξιολόγηση». Αντικείμενό της μπορεί να είναι η απόδοση του μαθητή, του εκπαιδευτικού, του εκπαιδευτικού έργου και της εκπαιδευτικής μονάδας (Παπακωνσταντίνου, 1993). Στο πλαίσιο αυτό, στόχος

της παρούσας εισήγησης είναι να επικεντρωθεί στο θέμα της ατομικής αξιολόγησης του εκπαιδευτικού, η οποία μετουσιώνεται σε τρεις άξονες, τον παιδαγωγικό, τον διοικητικό και τον επιστημονικό (Κασσωτάκης, 2003) αλλά και να προτείνει αν συμφωνεί ή διαφωνεί με την επανένταξή της στο εκπαιδευτικό περιβάλλον.

Για την εκπλήρωση του παραπάνω στόχου κρίθηκε απαραίτητη η εξής δομική ταξινόμηση, στο πρώτο κεφάλαιο επιχειρείται μια κριτική επισκόπηση της σχετικής με το ζητούμενο βιβλιογραφίας εντός του χρονικού φάσματος των τελευταίων τριάντα χρόνων, παραθέτοντας τα συμπεράσματα αυτής της διερεύνησης. Στο δεύτερο κεφάλαιο διαμορφώνεται και τεκμηριώνεται επιστημονικά η άποψη των συγγραφέων, αναφορικά με την επαναφορά της ατομικής αξιολόγησης του εκπαιδευτικού προσωπικού στην καθημερινή εκπαιδευτική πράξη. Στο τρίτο κεφάλαιο αναφέρονται τα σχέδια δράσης της αυτοαξιολόγησης του Πρότυπου Πειραματικού Γυμνασίου Αγίων Αναργύρων Αττικής.

2. Το θεσμικό πλαίσιο της αξιολόγησης των εκπαιδευτικών στην Ελλάδα μετά το 1981

Εξαιρετικό ενδιαφέρον παρουσιάζει η πορεία που λαμβάνει η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού προσωπικού μέσα από τα επίσημα θεσμικά κείμενα που έχουν ψηφιστεί και δημοσιευθεί τα τελευταία τριάντα χρόνια στην Ελλάδα. Η θεσμοθέτηση, όμως, ενός επαρκούς αξιολογικού συστήματος παραμένει θεωρητικά μετέωρη και πρακτικά ανεφάρμοστη. Για την παρακολούθηση των νομοθετικών εξελίξεων της αξιολόγησης των εκπαιδευτικών από το 1981 μέχρι σήμερα, κρίθηκε αναγκαίος ο διαχωρισμός τριών περιόδων:

2.1 Η περίοδος 1981-1990

Η περίοδος αυτή σηματοδοτείται από την πτώση της δικτατορίας του 1967 και την απαρχή μιας νέας μεταπολιτευτικής εποχής που σημαία της είχε τον εκδημοκρατισμό και εκσυγχρονισμό της εκπαίδευσης. Μέχρι το 1981 αποκλειστικός υπεύθυνος για την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού λειτουργού ήταν ο Επιθεωρητής (Παπασταμάτης, 2001). Οι αρμοδιότητές του ήταν τόσο διοικητικές όσο παιδαγωγικές καθώς ο ρόλος του συνοψιζόταν στον έλεγχο και την αξιολόγηση της διδακτικής διαδικασίας (Ανδρέου & Παπακωνσταντίνου, 1994). Έτσι, ο εκπαιδευτικός, με βάση την έκθεση του επιθεωρητή, μπορούσε να προαχθεί μισθολογικά και υπηρεσιακά, χωρίς να μπορεί να βελτιώσει τις ικανότητές του με σκοπό την καλύτερη διδακτική

απόδοσή του (Αθανασούλα-Ρέππα, 2007). Η κριτική, που του επιβλήθηκε, είχε ως βασικό γνώμονα τον ασφυκτικό έλεγχο που άσκησε προς την επαγγελματική εξέλιξη των εκπαιδευτικών σε συνδυασμό με το ρόλο που διαδραμάτισαν τα όργανα του κράτους (Αθανασούλα-Ρέππα, 1999). Συνεπώς, γίνεται ευδιάκριτη αφενός η αντιπαιδαγωγική δράση και λειτουργία του θεσμού του επιθεωρητή αφετέρου η διάκριση των εκπαιδευτικών σε καλούς και κακούς, με αποτέλεσμα τη γενικότερη αρνητική φόρτιση μεταξύ των συναδέλφων και τη δημιουργία επαγγελματικού άγχους από όλη αυτή τη διαδικασία πίεσης και ελέγχου.

Το επόμενο έτος, η νέα κυβέρνηση του ΠΑ.ΣΟ.Κ με την ψήφιση του Νόμου 1304/1982 καταργεί το θεσμό του επιθεωρητή και εκχωρεί τις αρμοδιότητες του σε δύο νέους θεσμούς, αυτόν του σχολικού συμβούλου με τομέα την επιστημονική και παιδαγωγική καθοδήγηση των εκπαιδευτικών ανά ειδικότητα (Γιοκαρίνης, 2000) και αυτόν του προϊσταμένου εκπαίδευσης με καθήκον την τοπική διοίκηση των σχολικών μονάδων και την πειθαρχική ευθύνη των εκπαιδευτικών αυτών των σχολείων (Ιορδανίδης, 2002). Οι εκπαιδευτικοί και οι συνδικαλιστικοί φορείς απέρριψαν τη νέου τύπου επιχειρούμενη αξιολόγηση κυρίως μετά την έκδοση του Προεδρικού Διατάγματος 214 (ΦΕΚ 77 Α'/29-5-1984), με το οποίο ο σχολικός σύμβουλος συμμετείχε στην αξιολόγηση των εκπαιδευτικών, αφού πίστευαν ότι υπονομεύεται το διδακτικό τους έργο (Μαυρογιώργος, 1983). Για αυτό το λόγο, τα καθήκοντά του περιορίζονται σε καταγραφή εκθέσεων επισήμανσης του έργου που συντελέστηκε σε συγκεκριμένη περιοχή και προτείνονται μέτρα επίλυσης αναφερόμενων προβλημάτων (Αθανασούλα-Ρέππα, 2007). Επίσης, ορατός ήταν ο κίνδυνος της επαναφοράς του θεσμού του Επιθεωρητή (Ζαμπέτα, 1994). Εντός του τεταμένου αυτού κλίματος, λοιπόν, σε μια προσπάθεια να αποφορτιστεί ο αρνητισμός γύρω από το θέμα της αξιολόγησης και να αποσυνδεθεί από τον θεσμό του επιθεωρητή, ψηφίζεται ο επόμενος Νόμος 1566/85, ο οποίος εστιάζει στην αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και όχι στην αξιολόγηση του εκπαιδευτικού. Ουσιαστικά όμως και αυτός ο νόμος παραμένει ανενεργός και ανεφάρμοστος, καθώς τα Προεδρικά Διατάγματα (Π.Δ.) που απαιτούνταν για την υλοποίησή του δεν εκδόθηκαν ποτέ εξαιτίας του έντονου πεδίου αντιπαραθέσεων κυβέρνησης και συνδικαλιστών εκπαιδευτικών (Μαυρογιώργος, 2002).

2.2 Η περίοδος 1991-2000

Το χρονικό διάστημα της δεύτερης δεκαετίας ξεκινά με την αλλαγή διακυβέρνησης της χώρας από τη Ν.Δ. για τρία χρόνια και τις συνεχείς θεσμικές ρυθμίσεις αναφορικά με την αξιολόγηση. Αναλυτικότερα, το 1992 ψηφίζεται ο νόμος 2043 «Περί εποπτείας και διοίκησης της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και άλλων διατάξεων» και η αξιολόγηση του διδακτικού προσωπικού αποτελεί πλέον έργο των Σχολικών Συμβούλων και των Διευθυντών των σχολικών μονάδων (Μπαγάκης, 2001). Το επόμενο έτος με τη δημοσιοποίηση του Π.Δ. 320/1993 για την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών και του εκπαιδευτικού έργου στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση οριοθετούνται οι αρμοδιότητες αξιολόγησης των σχολικών συμβούλων και των διευθυντών σχολείων (Ζουγανέλη, Καφετζόπουλος, Σοφού & Τσάφος, 2007). Οι πρώτοι αξιολογούν την παιδαγωγική πληρότητα και τη διδακτική ικανότητα του κάθε εκπαιδευτικού ενώ οι δεύτεροι αξιολογούν την συνέπεια, την υπευθυνότητα, τη συνεργασία με τους συναδέλφους την ανάπτυξη πρωτοβουλιών και την επικοινωνία με τους γονείς (Αθανασούλα-Ρέππα, 2007). Φυσικά, οι αντιδράσεις των εκπαιδευτικών και των συνδικαλιστικών φορέων ήταν αναμενόμενες και σε αυτό το νόμο. Κύριο επιχείρημά τους είναι ο πειστικός έλεγχος της διδακτικής πράξης (Ζουγανέλη, Καφετζόπουλος, Σοφού & Τσάφος, 2007). Ωστόσο, η μόνη διαφορά από τα προηγούμενα προεδρικά διατάγματα είναι ότι δεν υπάρχει κείμενο αξιολογικής έκθεσης από δύο ή περισσότερους κριτές, γεγονός που ελαχιστοποιεί την υποκειμενικότητά της (Χαραλάμπους & Γκανάκας, 2006). Ως εκ τούτου, το προεδρικό διάταγμα δεν εφαρμόστηκε στην πράξη.

Μετά από τέσσερα χρόνια, το τιμόνι της εξουσίας αναλαμβάνει ξανά το ΠΑ.ΣΟ.Κ. και προσωρινά αναστέλλεται το θέμα της αξιολόγησης των εκπαιδευτικών λειτουργών. Το αρμόδιο υπουργείο, μετά το πέρας μα τεσσάρων ακόμη ετών, ψηφίζει το νόμο 2525/1997, που αποτελεί μια νέα εκπαιδευτική μεταρρύθμιση (Λουκέρης, Κατσαντώνη & Συρίου, 2009). Η ειδοποιός διαφορά αυτού του νόμου από τους προηγούμενους είναι η σύσταση Σώματος Μονίμων Αξιολογητών, με βασικό τους έργο αφενός την αξιολόγηση του έργου του εκπαιδευτικού αφετέρου την απόδοση του εκπαιδευτικού οργανισμού. Τα θεμέλια της μορφής αυτής της αξιολόγησης αποτελούνται από μια ιεραρχική πυραμίδα που στη βάση της τοποθετείται ο εκπαιδευτικός (Αθανασούλα-Ρέππα, 2007). Με τον τρόπο αυτό, η επιθεώρηση των καθηκόντων και της διδακτικής επάρκειας των εκπαιδευτικών ήταν άμεση και η σύνταξη αξιολογικών εκθέσεων από σχολικούς συμβούλους,

διευθυντές γραφείων και σχολείων αλλά και το σώμα μονίμων αξιολογητών ήταν καθοριστικές (Ζουγανέλη, Καφετζόπουλος, Σοφού & Τσάφος, 2007). Οι νομοθετικές ρυθμίσεις του 1998 που ακολούθησαν (Υπουργική Απόφαση Δ2/1938/26-2-1998 «Αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και των εκπαιδευτικών» και Π.Δ. 140/98) και εξειδίκευαν κάποια θέματα του νόμου 2525 προκάλεσαν τη δριμυία αντίδραση του εκπαιδευτικού προσωπικού και των συνδικαλιστών εκπροσώπων τους, με άμεση συνέπεια να ανασταλεί και η εφαρμογή του συγκεκριμένου νομοθετικού πλαισίου (Χαραλάμπους & Γκανάκας, 2006).

2.3 Η περίοδος 2001 έως σήμερα

Τη συγκεκριμένη περίοδο, η εκπαιδευτική αξιολόγηση αποτελεί βασικό μέλημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης αφενός για την ποιοτική αναβάθμιση της εκπαίδευσης αφετέρου για την καλύτερη αξιοποίηση των διαθέσιμων οικονομικών πόρων (Ξωχέλλης, 2006). Η Ελλάδα εισέρχεται στο μοντέλο αυτό το 2002, επί των κυβερνήσεων του ΠΑ.ΣΟ.Κ., με την ψήφιση της πιο πρόσφατης νομοθετικής ρύθμισης ν. 2986/2002 που αφορά την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών (Αθανασούλα-Ρέππα, 2007). Πιο συγκεκριμένα, με το άρθρο 5 «Αξιολόγηση των εκπαιδευτικών» τίθενται ο σκοπός, οι στόχοι και ο χαρακτήρας της αξιολόγησης των εκπαιδευτικών που από αυστηρά ελεγκτική μετατρέπεται σε προαγωγό ανατροφοδότησης της διδακτικής πράξης (Δημητρόπουλος, 1999). Τα δύο, λοιπόν, πεδία αξιολόγησής τους είναι η επιστημονική κατάρτιση και η παιδαγωγική- διδακτική ικανότητα. Η βασική διαφοροποίηση του νέου νόμου έγκειται στο γεγονός της κατάργησης του Σώματος Μονίμων Αξιολογητών, της θέσπισης του θεσμού των περιφερειακών διευθυντών εκπαίδευσης αλλά και στην εισαγωγή της εθελοντικής αξιολόγησης των εκπαιδευτικών σε περιπτώσεις μονιμοποίησης και υπηρεσιακής ανόδου (Ξωχέλλης, 2006). Παρόλο που το παρόν νομοθετικό σύστημα φάνηκε να έχει ένα καλό επίπεδο οργάνωσης και προσαρμοσμένο κατάλληλα στο μοντέλο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τόσο οι εγχώριοι εμπλεκόμενοι φορείς όσο οι εκλογές του 2004, που έφεραν στην εξουσία τη Ν.Δ., δεν επέτρεψαν την υλοποίησή του για άλλη μία φορά (Αθανασούλα-Ρέππα, 2007).

2.4 Συμπεράσματα

Από τη μελέτη και την παρουσίαση των διαδοχικών νομοθετικών ρυθμίσεων, που θεσπίστηκαν τα τελευταία τριάντα χρόνια, συμπεραίνεται η μη εύρεση ουσιαστικής επίλυσης του ζητήματος, γεγονός που καθιστά το θέμα της

αξιολόγησης σε κατάσταση εκκρεμότητας. Συνοπτικά, θα ήταν δυνατό να εκμαιευτούν τα παρακάτω σημεία για το θετικό ρόλο της αξιολόγησης του εκπαιδευτικού προσωπικού (Δημητρόπουλος, 1999). Συγκεκριμένα η αξιολόγηση:

- λειτουργεί ανατροφοδοτικά κατά τη διδακτική πράξη βελτιώνοντας την απόδοση του εκπαιδευτικού,
- είναι απαραίτητη για την ποιοτική αναβάθμιση όλου του εκπαιδευτικού συστήματος και ειδικότερα είναι χρήσιμη και πολύτιμη στον εκπαιδευτικό, γιατί του παρέχει αυτοεκτίμηση, κίνητρα αποδοτικότητας, ασφάλεια και κύρος,
- συνεπικουρεί στη δημιουργία συναίσθησης και συνυπευθυνότητας του εκπαιδευτικού για το εκπαιδευτικό του έργο καλλιεργώντας εσωτερικά κίνητρα για αυτοβελτίωση,
- είναι καθοριστικός παράγοντας για την αξιοκρατία στην εκπαίδευση και αναγκαία για την ανάδειξη στελεχών,
- προάγει την ικανοποίησή του από την αναγνώριση της προσφοράς του.

Ωστόσο, θα πρέπει να υπογραμμιστούν και κάποια μελανά σημεία του ρόλου της αξιολόγησης, τα οποία συνοψίζονται στα παρακάτω (Μαυρογιώργος, 2002). Συγκεκριμένα η αξιολόγηση:

- αναιρεί την ατομική ευθύνη του εκπαιδευτικού,
- αμφισβητεί την επιστημονική του κατάρτιση,
- περιορίζει την ελεύθερη δημιουργικότητα και δράση του,
- είναι μηχανισμός γραφειοκρατικού και γενικά διοικητικού ελέγχου και ασφαλώς πολιτικό μέτρο πίεσης και επιβολής συγκεκριμένης στρατηγικής,
- καλλιεργεί το συμβιβασμό, γεγονός που την καθιστά μέσο χειραγώγησης του εκπαιδευτικού.

3. Διαμόρφωση αξιολογικής πρότασης των εκπαιδευτικών λειτουργιών

Η αξιολόγηση των εκπαιδευτικών, όλα αυτά τα χρόνια, έχει συζητηθεί, έχει τροποποιηθεί και έχει τεθεί στο επίκεντρο πεδίου αντιπαραθέσεων στους κόλπους της εκπαιδευτικής κοινότητας με την εκάστοτε πολιτική και πολιτειακή ηγεσία της χώρας. Αυτό καταδεικνύει ότι η μορφή και το είδος μηχανισμού αξιολόγησης δεν αποτελεί απλά ένα τεχνικό ζήτημα, αλλά ένα ζήτημα με επιπτώσεις στον πολιτικό, κοινωνικό και εκπαιδευτικό χώρο (Σολομών, 1998). Στην Ελλάδα τα τελευταία τριάντα χρόνια, η εισαγωγή ενός αξιολογικού συστήματος ούτε εδραιώθηκε ούτε εφαρμόστηκε στην πράξη,

γεγονός που οφείλεται σε πολλούς και ποικίλους παράγοντες (Κασσωτάκης, 2005 και Ματθαίου, 2006). Αναφορικά αυτοί οι παράγοντες είναι οι εξής:

- η πολύχρονη και ασφυκτική ελεγκτική πίεση του «επιθεωρητισμού»,
- ο αδιάλλακτος τρόπος αντίδρασης των συνδικαλιστικών οργανώσεων,
- ο συγκεντρωτικός και γραφειοκρατικός χαρακτήρας του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος,
- η απουσία προτάσεων από το χώρο των εκπαιδευτικών για να πραγματοποιηθεί ένας ουσιαστικός διάλογος μεταξύ των εκπροσώπων τους και του υπουργείου παιδείας.

Όλα τα παραπάνω καταδεικνύουν την απουσία δομικού πλαισίου ενός αξιολογικού συστήματος όλα αυτά τα χρόνια. Παρόλη την ευρωπαϊκή επιταγή της επιβολής της αξιολόγησης, τα δύο τελευταία χρόνια ελλοχεύει ο κίνδυνος της οικονομικής αστάθειας, με άμεση συνέπεια να μην εφαρμοστεί η οποιαδήποτε αξιολόγηση του εκπαιδευτικού προσωπικού κυρίως εντός του γενικότερου πλαισίου των περικοπών.

Ωστόσο, υπάρχουν, κάποια σημεία, τα οποία θα μπορούσαν να θεωρηθούν εναύσματα για την απαρχή μιας νέας εποχής διαπραγματεύσεων και σύστασης μιας νέας αξιολογικής πρότασης, τα οποία συνοψίζονται στα εξής (Ζουγανέλη, Καφετζόπουλος, Σοφού & Τσάφος, 2007):

- Η δημιουργία μιας «κουλτούρας» αξιολόγησης, που θα έχει ως σκοπό την ενημέρωση των εκπαιδευτικών για τις σύγχρονες εξελίξεις στην εκπαιδευτική αξιολόγηση.
- Η αξιολόγηση που θα σχετίζεται αφενός με την οργάνωση και τη διοίκηση του συστήματος και αφετέρου με τη διερεύνηση των παιδαγωγικών πρακτικών και των αποτελεσμάτων τους, με κοινά αποδεκτούς δείκτες και κριτήρια.
- Η αξιολόγηση που θα πρέπει σταδιακά να γίνεται από τη βάση της σχολικής μονάδας με ταυτόχρονη ανάληψη πρωτοβουλιών από τους εκπαιδευτικούς.
- Οι εκπαιδευτικοί λειτουργοί θα πρέπει να εξοικειωθούν σταδιακά με τις διαδικασίες αξιολόγησης ώστε να αμβλυνθεί ο φόβος και η αρνητική στάση απέναντι στην αξιολόγηση.
- Η ευελιξία, ως κύριο γνώρισμα του κάθε νέου αξιολογικού συστήματος, με σκοπό ενδεχόμενες αναθεωρήσεις με βάση τα σύγχρονα ερευνητικά δεδομένα και τις διεθνείς εξελίξεις.

Κάθε, λοιπόν, προσπάθεια σύνταξης, εισαγωγής και εφαρμογής ενός αξιολογικού συστήματος των εκπαιδευτικών λειτουργών στη χώρα μας θα πρέπει επιτέλους να εδραιωθεί σταδιακά, συστηματικά, προσεκτικά και συναινετικά.

4. Αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου: Διαδικασία αυτοαξιολόγησης Πρότυπου Πειραματικού Γυμνασίου Αγίων Αναργύρων

4.1 Συμμετοχή των γονέων στη σχολική ζωή

Στο πλαίσιο της συμμετοχής των γονέων στα σχολικά δρώμενα, οι γονείς ενημερώθηκαν για τα θέματα της σχολικής ζωής και τη συνεργασία τους με το σχολείο. Σχεδιάστηκε και διαμορφώθηκε το πλαίσιο επικοινωνίας και συνεργασίας μεταξύ του σχολείου και των γονέων και ενεργοποιήθηκε ο σύλλογος γονέων σε δραστηριότητες της σχολικής ζωής. Υπήρξαν συνεχείς ενημερωτικές συναντήσεις του Συλλόγου των Διδασκόντων με το Σύλλογο Γονέων και οι γονείς ενημερώθηκαν για θέματα που αφορούν τη λειτουργία των Πειραματικών σχολείων, εξετάσεις εισαγωγής, καθώς και θέματα που αφορούν τη λειτουργία του Νέου Σχολείου. Πραγματοποιήθηκαν συναντήσεις με το σύλλογο γονέων σχετικά με το προγραμματισμό εκπαιδευτικών επισκέψεων, πολιτιστικών προγραμμάτων, δημιουργία ομίλων και την παροχή Internet σε όλες τις αίθουσες διδασκαλίας.

Για το σχεδιασμό και διαμόρφωση πλαισίου επικοινωνίας και συνεργασίας σχολείου και γονέων πραγματοποιήθηκε ημερίδα στο Κέντρο Τέχνης και Πολιτισμού των Αγίων Αναργύρων με θέμα «Internet, ψυχική υγεία και εκπαίδευση». Αναδιαμορφώθηκε και εμπλουτίστηκε η ιστοσελίδα του σχολείου με στόχο να αποτελέσει κεντρικό δίαυλο επικοινωνίας της σχολικής κοινότητας με τον έξω κόσμο, από τον καθηγητή πληροφορικής του σχολείου. Συγκεκριμένα η ιστοσελίδα του σχολείου εμπλουτίστηκε με τον κανονισμό λειτουργίας μαθητικών κοινοτήτων, τον εσωτερικό κανονισμό, την κείμενη εκπαιδευτική νομοθεσία, το ωρολόγιο πρόγραμμα, τον προγραμματισμό υποδοχής γονέων, τον προγραμματισμό επισκέψεων, τη μαθητική ηλεκτρονική εφημερίδα, τα στατιστικά των βαθμών, τις δραστηριότητες και τις εργασίες των μαθητών, τις πολιτιστικές και περιβαλλοντικές δραστηριότητες και το διδακτικό υλικό. Επίσης τηρήθηκε ημερολόγιο συναντήσεων των εκπαιδευτικών του σχολείου με τους γονείς των μαθητών για έκτακτες περιπτώσεις παραβατικής συμπεριφοράς και ενεργοποιήθηκε ο σύλλογος γονέων για την ενημέρωση του γενικότερου κλίματος της μαθητικής κοινότητας. Τέλος πραγματοποιήθηκε διανομή ερωτηματολογίων για την αξιολόγηση του σχεδίου δράσης.

4.2 Ανάπτυξη και εφαρμογή Παιδαγωγικών Πρακτικών και Πρακτικών Αξιολόγησης των Μαθητών

Στο πλαίσιο της ανάπτυξης και της εφαρμογής των παιδαγωγικών πρακτικών της αξιολόγησης των μαθητών υλοποιήθηκαν ενημερωτικές συναντήσεις για το σύστημα αξιολόγησης, για τον τρόπο διδασκαλίας και το σύνολο των σχετικών δραστηριοτήτων. Συγκεκριμένα πραγματοποιήθηκε σχολικό συμβούλιο με την έναρξη της σχολικής χρονιάς. Επίσης πραγματοποιήθηκε απογευματινή ενημερωτική συνάντηση με τους γονείς, ανά τρίμηνο, κατά την παράδοση της βαθμολογίας, οργανώθηκε η τακτική εβδομαδιαία συνάντηση με τους καθηγητές του σχολείου και κοινοποιήθηκαν τα στατιστικά του σχολείου στους γονείς μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Παράλληλα πραγματοποιήθηκαν ενδοσχολικές ενημερωτικές – επιμορφωτικές συναντήσεις στο πλαίσιο του συλλόγου καθηγητών για τη χρήση εποπτικών μέσων στη διδασκαλία και προγραμματισμός στη χρήση τους. Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στις Τ.Π.Ε όπου λειτούργησε ηλεκτρονική πλατφόρμα που μεταξύ άλλων περιλαμβάνει ηλεκτρονικό portfolio μαθητών, και πραγματοποιήθηκε επιμόρφωση με θέμα την εξ αποστάσεως εκπαίδευση.

Για την εφαρμογή της διαγνωστικής / αρχικής αξιολόγησης συνετάχθησαν ειδικά διαγνωστικά tests με ερωτήσεις ανοικτού τύπου – παραγωγής λόγου για το μάθημα των Αγγλικών. Μετά από αυτό ακολούθησε διαδικασία σύνθεσης ομάδας. Δημιουργήθηκε ηλεκτρονική τράπεζα θεμάτων (τεστ και διαγωνισμάτων). Τα μέλη του συλλόγου των καθηγητών υπέβαλαν θέματα γραπτών δοκιμασιών σε ηλεκτρονική μορφή για τη δημιουργία ηλεκτρονικής τράπεζας θεμάτων. Αυτά καταχωρήθηκαν ανά αντικείμενο και τάξη και είναι προσβάσιμα στα μέλη του συλλόγου, ενώ έχουν αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του σχολείου. Επίσης συγκροτήθηκε βιβλιοθήκη αξιολόγησης με αγορά βιβλίων και δανεισμός αυτών στα μέλη του συλλόγου.

Συγκεκριμένα τα βιβλία που αγοράστηκαν και είναι διαθέσιμα για δανεισμό είναι τα εξής:

- Κασσωτάκης Μιχάλης «Η αξιολόγηση της επίδοσης των μαθητών. Μέσα, μέθοδοι, προβλήματα, προοπτικές» ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΓΡΗΓΟΡΗ
- Κάτσικας Χρίστος, Αθανασιάδης Χάρης, Αλεξίου Βασίλης, Apple Michael W. «Η αξιολόγηση στην εκπαίδευση .Ποιος ,ποιον και γιατί» ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΒΒΑΛΑΣ
- Ζαβλανός,, Μύρων Μ. «Διδακτική και αξιολόγηση» ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΤΑΜΟΥΛΗ

- Κωνσταντίνου, Χαράλαμπος Ι. « Η αξιολόγηση της επίδοσης του μαθητή ως παιδαγωγική λογική και σχολική πρακτική» ΕΚΔΟΣΕΙΣ GUTENBERG
- Παπακωνσταντίνου, Παναγιώτης “Εκπαιδευτικό έργο και αξιολόγηση στο σχολείο Κριτική ανάλυση, υλικό στήριξης” ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΚΦΡΑΣΗ

4.3 Αποτίμηση

Το θετικό κλίμα που επικράτησε στο σχολείο, ως ένα ευρύτερο κοινωνικό σύνολο, είχε απτά αποτελέσματα στην καθημερινή ζωή και τις σχέσεις μεταξύ διδασκόντων, γονέων και μαθητών/τριών. Επισημαίνεται ότι το ξεκίνημα της σχολικής χρονιάς επηρεάστηκε από τις αλλαγές σε όλο το φάσμα της διοίκησης της εκπαίδευσης. Μέρος του θετικού κλίματος που επικράτησε στο σχολείο αποτελούν οι παρακάτω πτυχές της σχολικής ζωής:

- η συμμετοχή του συλλόγου γονέων στη σχολική ζωή με δράσεις που αφορούν τη συνεχή ενημέρωση και τη διαρκή παρουσία σε όλα τα σχολικά δρώμενα.
- η πραγματοποίηση δυο σχολικών συμβουλίων.
- η καλύτερη δυνατή αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού σε σχέση τη με συνολική συμμετοχή του συνόλου των εκπαιδευτικών.
- η ανάπτυξη σχέσεων των εκπαιδευτικών με τις μαθητικές κοινότητες.
- η προσπάθεια συνεχούς βελτίωσης υλικοτεχνικών (ηλεκτρονικός εξοπλισμός αιθουσών διδασκαλίας).
- η ανάπτυξη σχέσεων με τους υπεύθυνους εκπαιδευτικών θεμάτων του Δήμου.
- η συνεχής προσπάθεια παρατήρησης δυσλειτουργιών και βελτίωσης με κατάλληλες παρεμβάσεις.
- η προσπάθεια ανάπτυξης εναλλακτικών τρόπων προσαρμογής και συνύπαρξης του σχολείου με την τοπική κοινωνία.

Ωστόσο, στον αντίλογο παρατηρούμε ότι, ο μικρός αριθμός των καθηγητών που έχουν οργανική στο σχολείο σε συνδυασμό με τα προβλήματα που προέκυψαν από την έλλειψη σχολικών βιβλίων λειτούργησαν ανασταλτικά σε σχέση με την αξιοποίηση των ανθρώπινων πόρων. Επίσης η συνύπαρξη τριών σχολείων στο ίδιο κτίριο και η κοινή χρήση αιθουσών και εργαστηρίων επηρεάζει το σύνολο των εκπαιδευτικών λειτουργιών. Το αποτέλεσμα αυτών των προβλημάτων οδήγησαν σε κάποιες δυσλειτουργίες, οι οποίες όμως συν καιρό εξομαλύνθηκαν. Αυτές οι δυσλειτουργίες θα μπορούσαν να κατηγοριοποιηθούν ως εξής:

- η καθυστέρηση κάλυψης των αναγκών του σχολείου σε εκπαιδευτικούς.
- η αλλαγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων που προέκυψε από την συμμετοχή στο «Νέο Σχολείο».

- η κλοπή ηλεκτρονικού υλικού , που επιβράδυνε την εκπαιδευτική διαδικασία.

5. Επίλογος

Τα ενδεικτικά συμπεράσματα της παραπάνω αξιολόγησης θα μπορούσαν να ενσωματωθούν στη διαδικασία της αυτοαξιολόγησης στα Γυμνάσια της Ελλάδας. Μελλοντικός σκοπός είναι οι θετικές ενδείξεις, όσον αφορά την αυτοαξιολόγηση των σχολικών μονάδων στην ευρύτερη εκπαιδευτική κοινότητα της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, να γίνουν αντικείμενο εφαρμογής. Επίσης θα ήταν χρήσιμο να υπάρξει στο άμεσο μέλλον μία ανατροφοδότηση από το σύνολο της αυτοαξιολόγησης σε όλα τα σχολεία της χώρας.

Αναφορές

Αθανασούλα-Ρέππα, Α. (1999). *Εκπαιδευτική διοίκηση, ανάπτυξη και πολιτική: Η δευτεροβάθμια και επαγγελματική εκπαίδευση και η περιφερειακή της διάσταση στην Ελλάδα, 1980-1999*, Έλλην, Αθήνα.

Αθανασούλα-Ρέππα, Α. (2007). *Η αξιολόγηση του διδακτικού έργου των εκπαιδευτικών στην Ελλάδα*. Στο: Π. Πασιαρδής, Ι. Σαββίδης & Αν. Τσιάκκικρος (επιμέλεια), *Η αξιολόγηση του διδακτικού έργου των εκπαιδευτικών από τη θεωρία στην πράξη*, Έλλην, Αθήνα.

Ανδρέου, Α. και Παπακωνσταντίνου, Γ. (1994). *Εξουσία και οργάνωση-διοίκηση του εκπαιδευτικού συστήματος*, Λιβάνης, Αθήνα.

Γιοκαρίνης, Κ. (2000). *Ο σχολικός σύμβουλος: Εποπτεία και αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και των εκπαιδευτικών*, Γρηγόρης, Αθήνα.

Δημητρόπουλος, Ε. Γ., (1999). *Εκπαιδευτική αξιολόγηση. Η αξιολόγηση της εκπαίδευσης και του εκπαιδευτικού έργου*, Γρηγόρης, Αθήνα .

Ζαμπέτα, Ε. (1994). *Η εκπαιδευτική πολιτική στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση: 1974-1989*, Θεμέλιο, Αθήνα.

Ζουγανέλη, Α., Καφετζόπουλος, Κ., Σοφού, Ε. & Τσάφος, Β. (2007). Αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου, *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, τεύχος 13, <http://www.pi-schools.gr/publications/epitheorisi/teyxos13/>

Ιορδανίδης, Γ. (2002). *Ο ρόλος του προϊσταμένου διεύθυνσης και γραφείου εκπαίδευσης*, Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη.

- Κασσωτάκης, Μ. (2003). Αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και των εκπαιδευτικών, *Η λέσχη των εκπαιδευτικών*, τεύχος 30, σ. 3-8.
- Κασσωτάκης, Μ. (2005). Αξιολόγηση και Επαγγελματική ανάπτυξη των Εκπαιδευτικών. Στο Χ. Κοσμίδου-Handy (επιμ.), *Ποιότητα του εκπαιδευτικού έργου και αξιολόγηση*, Ελληνικά γράμματα, Αθήνα.
- Καψάλης, Α. Γ. (2004). *Παιδαγωγική Ψυχολογία*, Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη.
- Κυριακίδης, Λ. & Δημητρίου, Δ. (2004). Οι απόψεις των Κυπρίων εκπαιδευτικών και επιθεωρητών για υιοθέτηση συστήματος αξιολόγησης εκπαιδευτικών που στηρίζεται στα πορίσματα της έρευνας για τον αποτελεσματικό εκπαιδευτικό. Στο Δ. Χατζηδήμου, Ε. Ταρατόρη, Μ. Κουγιουρούκη & Π. Στραβάκου (επιμ.), *Ελληνική Παιδαγωγική και Εκπαιδευτική έρευνα*, Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη.
- Λουκέρης, Δ., Κατσαντώνη, Σ. & Συρίου, Ι. (2009). Αξιολόγηση του έργου του εκπαιδευτικού, *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, τεύχος 15, <http://www.pi-schools.gr/publications/epitheorisi/teyxos15/>
- Ματθαίου, Δ. (2006). Σημείωμα του εκδότη, *Συγκριτική και Διεθνής Εκπαιδευτική Επιθεώρηση*, τεύχος 7, σ. 9-11
- Μαυρογιώργος, Γ. (1983). Αξιολόγηση του εκπαιδευτικού: Γραφειοκρατική συμμόρφωση ή μετασχηματιστική παρέμβαση, *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, τεύχος 15, σ. 11-19.
- Μαυρογιώργος, Γ. (2002). Αξιολόγηση του εκπαιδευτικού: η εναρμόνιση του πανοπιστιμίου. Στο Χ. Κάτσικας & Γ. Καββαδίας (επιμ.), *Η αξιολόγηση στην εκπαίδευση. Ποιος, ποιον και γιατί*, Σαββάλας, Αθήνα.
- Μπαγάκης, Γ. (2001). *Αξιολόγηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων και σχολείου*, Μεταίχμιο, Αθήνα.
- Ξωγέλλης, Π. (2006). Η Αξιολόγηση του έργου του εκπαιδευτικού, *Συγκριτική και Διεθνής Εκπαιδευτική Επιθεώρηση*, τεύχος 7, σ.42-59.
- Παπακωνσταντίνου, Π. (1993). *Εκπαιδευτικό έργο και αξιολόγηση στο σχολείο*, Έκφραση, Αθήνα
- Παπασταμάτης, Α. (2001). Αξιολόγηση του έργου των εκπαιδευτικών, *Παιδαγωγική Επιθεώρηση*, τεύχος 31, σ.37-64.
- Σολομών, Ι. (1998). Μοντέλα και πρακτικές εκπαιδευτικής αξιολόγησης: Μορφές κοινωνικού ελέγχου και συγκρότηση παιδαγωγικών υποκειμένων.

Χαραλάμπους, Δ. & Γκανάκας, Ι. (2006). Το ζήτημα της αξιολόγησης των εκπαιδευτικών και του εκπαιδευτικού έργου στη μεταπολιτευτική Ελλάδα: επίσημες πολιτικές και συνδικαλιστικές αντιστάσεις, *Συγκριτική και Διεθνής Εκπαιδευτική Επιθεώρηση*, τεύχος 7, σ. 13-41.

Χαρίσης, Αθ. (2007). Αξιολόγηση του εκπαιδευτικού και του εκπαιδευτικού έργου αξιολόγησης στη σχολική μάθηση και επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, *Επιθεώρηση εκπαιδευτικών θεμάτων*.

Abstract

In the present article we will review the various forms of evaluation of the educational system in the last 30 years. We will review the system of evaluation that uses an Inspector and we will explain why that became obsolete. We will develop a proposal for the evaluation of the educational system in the secondary education and we will present the evaluation of the educational work of the Pilot Experimental Gymnasium of Agii Anargiri of Attica.

Keywords: Evaluation of the teacher, educational evaluation, administrative evaluation, academic evaluation, personal evaluation, evaluation of the teacher's job, self-evaluation.